

અસ્વીકરણ: સ્થાનિક ભાષામાં અનુવાદિત આ ચુકાદા/હુકમનો હેતુ પક્ષકારોને તેમની ભાષામાં જાણકારી ઉપલબ્ધ કરાવવા માત્રનો છે અને તેનો અન્યથા ઉપયોગ થઈ શકશે નહિ. અન્ય તમામ વ્યવહારિક તેમજ સરકારી ઉદ્દેશો માટે મૂળ અંગ્રેજી ચુકાદો/હુકમ જ પ્રમાણિત અને માન્ય રહેશે.

DISCLAIMER: The translated judgement in vernacular language is meant for the restricted use of the litigant to understand it in his/her language and may not be used for any other purpose. For all practical and official purposes, the English version of the judgement shall be authentic and shall hold the field for the purpose of execution and implementation.

=====

ગુજરાત હાઈકોર્ટ, અમદાવાદ
ક્રિમિનલ અપીલ નં. ૩૭૨/૧૯૯૫

મંજૂરી અને સહી માટે:

માનનીય ન્યાયમૂર્તિ શ્રી કે. જે. ઠાકર

=====

- ૧ શું સ્થાનિક સમાચારપત્રોના રિપોર્ટરોને ચુકાદો જોવાની મંજૂરી આપી શકાય?
- ૨ રિપોર્ટરને મોકલવો કે નહીં?
- ૩ શું ન્યાયમૂર્તિઓ ચુકાદાની અંતિમ નકલ જોવા માગે છે?
- ૪ શું આ કેસમાં ભારતના બંધારણના અર્થઘટન અથવા તે હેઠળ કરવામાં આવેલા કોઈ હુકમ અંગે કાયદાના નોંધપાત્ર સવાલનો સમાવેશ થાય છે?

=====

સુપ્રિટેન્ડેન્ટ ઓફ કસ્ટમ્સ... અપીલકર્તા(ઓ)

વિરુદ્ધ

મૈના અભારખિયા અને ૨... સામાવાળા(ઓ)/પ્રતિવાદી(ઓ)

=====

ઉપસ્થિતિ:

અપીલકર્તા(ઓ) નં. ૧ તરફે વકીલ શ્રી શકીલ એ. કુરેશી

સામાવાળા(ઓ)/પ્રતિવાદી(ઓ) નં. ૧, ૩ તરફે વકીલ શ્રી સી. એચ. વોરા

સામાવાળા(ઓ)/પ્રતિવાદી(ઓ) નં. ૨ તરફે અધિક સરકારી વકીલ સુશ્રી એમ. એચ. ભટ્ટ

=====

કોરમ: માનનીય ન્યાયમૂર્તી શ્રી કે. જે. ઠાકર

તારીખ: ૨૦/૦૩/૨૦૧૫

મૌખિક ચુકાદો

૧ આ અપીલ દ્વારા, અપીલકર્તા - કસ્ટમ્સ વિભાગે, મુખ્ય જ્યુડિશિયલ મેજિસ્ટ્રેટ, ભુજ, કચ્છ ખાતે (ટૂંકમાં, 'વિદ્વાન ટ્રાયલ કોર્ટ') ના નિર્ણય અને હુકમ, તારીખ : ૨૯.૦૫.૧૯૯૩, જે ક્રિમીનલ કેસ નં. ૨૬૫૪/૧૯૯૧માં આપવામાં આવેલ, જેના દ્વારા વિદ્વાન ટ્રાયલ કોર્ટે મૂળ આરોપીઓ - સામાવાળાઓને અહીં, કસ્ટમ્સ એક્ટની કલમ ૧૩૫ હેઠળના આરોપોમાંથી મુક્ત કર્યા છે, તેને પડકાર્યો છે.

૨. ટ્રાયલ કોર્ટ સમક્ષ રજૂ કરાયેલા ફરિયાદી પક્ષના કેસની ટૂંકી હકીકતો એ છે કે જ્યારે અધિકારીઓ ૦૯.૦૪.૧૯૯૧ પર અલાબંધ (કચ્છ) તરીકે ઓળખાતા પ્રતિબંધિત સરહદી વિસ્તારમાં પેટ્રોલિંગ કરી રહ્યા હતા, ત્યારે તેમને ભારતીય પગની છાપની સરહદ મળી, જે પાકિસ્તાનની દિશાથી આવતા ઊંટની હતી. આમ, બી. એસ. એફ. ના અધિકારીઓએ ઊંટના પદચિહ્નોને અનુસર્યા અને તેમને મૂળ વહન કરાયેલ દાણચોરીનો ખુલાસો થયો કે આરોપી નંબર ૩. કસ્ટમ્સ સિવલર, ચાંદીનો આરોપ લગાવ્યો. તેમની પાસે નંબર ૧ હતો અને પૂછપરછમાં ૨ લાવવામાં આવ્યા હતા કે તે બીએસએફ અધિકારીઓ માટે સમાન હતા, પછી,

અધિકારીઓને જાણ કરવામાં આવી, ઊંટ વગેરે જપ્ત કરવામાં આવ્યું ત્યારબાદ, તમામ આરોપીઓ સામે મુદ્દામલ આરોપપત્ર દાખલ કરવામાં આવ્યું હતું. સુનાવણીના સમયે, આરોપીએ દોષિત ઠરાવ્યો ન હોવાથી, સુનાવણી હાથ ધરવામાં આવી હતી.

૩. ટ્રાયલ કોર્ટ સમક્ષ, ફરિયાદી પક્ષે તેના કેસના સમર્થનમાં છ સાક્ષીઓની તપાસ કરી હતી.

૪. કેટલાક દસ્તાવેજો ઉપરાંત ફરિયાદી પક્ષને દસ્તાવેજો પણ તેના કેસને મજબૂત કરે છે, એટલે કે ફરિયાદ, જમી મેમો વગેરે.

૫ સાક્ષીઓના પુરાવા રેકૉર્ડ કર્યા પછી અને રેકૉર્ડ પરની સામગ્રીનો અભ્યાસ કર્યા પછી, ટ્રાયલ કોર્ટે વિવાદિત આદેશ પસાર કર્યો હતો. તેથી, વર્તમાન અપીલ.

૬. શ્રી કુરેશી, અપીલકર્તા-કસ્ટમ્સ લર્નડ એડવોકેટ્સ ડિપાર્ટમેન્ટ, અને ભટ્ટ વતી સુશ્રી, એ.પી.પી. એ ભારપૂર્વક રજૂઆત કરી હતી કે ટ્રાયલ કોર્ટે ચુકાદાને ગંભીર અને ભૂલભરેલો ગણાવ્યો હતો, કારણ કે તે રેકૉર્ડ પરની સામગ્રીને તેના યોગ્ય પરિપ્રેક્ષ્યમાં મૂલવણી કરવામાં નિષ્ફળ રહી હતી. તેમણે રજૂઆત કરી હતી

કે ફરિયાદી પક્ષ દ્વારા તપાસ કરાયેલા સાક્ષીઓના પુરાવા તેમજ તેના દ્વારા રજૂ કરાયેલા દસ્તાવેજ પુરાવાને ધ્યાનમાં રાખીને, ટ્રાયલ કોર્ટે આરોપીઓને તેમની સામે મૂકવામાં આવેલા આરોપો માટે દોષી ઠેરવવા જોઈએ. તેથી તેમણે અપીલને મંજૂરી આપવા વિનંતી કરી હતી.

૭ બીજી તરફ વકીલ, શ્રી વોરા, આરોપી-પ્રતિવાદીએ અપીલનો વિરોધ કર્યો હતો અને રજૂઆત કરી હતી કે ટ્રાયલ કોર્ટે રેકૉર્ડ પરની સમગ્ર સામગ્રીનો અભ્યાસ કર્યા પછી આરોપીઓને નિર્દોષ જાહેર કર્યા છે, અને તેથી, આ અદાલત દ્વારા કોઈ દખલગીરીની માંગ કરવામાં આવતી નથી અને અપીલને રદ કરવામાં આવે છે.

૮. અપીલકર્તા-રાજ્ય તેમજ મૂળ આરોપીના વિદ્વાન વકીલ માટે એપ સાંભળ્યું અને તેમની સહાયથી રેકૉર્ડ પરની સામગ્રીનો અભ્યાસ કર્યો.

૯ ટ્રાયલ કોર્ટ સમક્ષ ફરિયાદી પક્ષનો કેસ એ હતો કે આરોપી-પ્રતિવાદી નંબર ૧ અને ૨, અહીં, આરોપી નંબર ૩ માટે ભારતમાં ગેરકાયદેસર રીતે ચાંદી લાવ્યા હતા. ટ્રાયલ કોર્ટના ચુકાદા અને આદેશના અવલોકન પરથી સ્પષ્ટ થાય છે કે ફરિયાદી પક્ષ આરોપી નંબર ૧ સામે પોતાનો કેસ સાબિત કરવામાં નિષ્ફળ ગયો

હતો અને કોર્ટે એવું પણ માન્યું હતું કે આરોપી નંબર ૧ ના નિવેદનો, એટલે કે. પ્રદર્શનો-૬૦ અને ૬૨ પર ભરોસો કરી શકાતો નથી, કારણ કે, તે દંડ પ્રક્રિયા સંહિતાની કલમ ૧૬૪ (૨) માં દર્શાવેલ ચેતવણી નથી. ઉપરોક્ત વિભાગ નીચે મુજબ છે;

“૧૬૪. કબૂલાત અને નિવેદનોની નોંધણી. (૧) કોઈપણ મેટ્રોપોલિટન મેજિસ્ટ્રેટ અથવા જ્યુડિશિયલ મેજિસ્ટ્રેટ, તે કેસમાં તેની પાસે અધિકારક્ષેત્ર હોય કે ન હોય, આ પ્રકરણ હેઠળ અથવા તે સમયે અમલમાં રહેલા અન્ય કોઈ કાયદા હેઠળ અથવા પછીના કોઈપણ સમયે તપાસ અથવા સુનાવણી શરૂ થાય તે પહેલાં તેને કરવામાં આવેલી કોઈપણ કબૂલાત અથવા નિવેદન રેકૉર્ડ કરી શકે છે;પરંતુ જે પોલીસ અધિકારીને હાલમાં અમલમાં રહેલા કોઈ કાયદા હેઠળ મેજિસ્ટ્રેટની કોઈ સત્તા આપવામાં આવી હોય તે પોલીસ અધિકારી દ્વારા કોઈ કબૂલાત નોંધવામાં આવશે નહીં. (૨)મેજિસ્ટ્રેટ, આવી કોઈ કબૂલાત નોંધાવતા પહેલા, તે વ્યક્તિને સમજાવશે કે તે કબૂલાત કરવા માટે બંધાયેલો નથી અને જો તે આમ કરે છે, તો તેનો ઉપયોગ તેની વિરુદ્ધ પુરાવા તરીકે થઈ શકે છે; અને મેજિસ્ટ્રેટ આવી કોઈ કબૂલાત નોંધાવશે નહીં, સિવાય કે, તે કરનાર વ્યક્તિની પૂછપરછ કર્યા પછી, તેની પાસે એવું માનવાનું કારણ હોય કે તે સ્વેચ્છાએ કરવામાં આવી રહી છે. (૩)જો કબૂલાત નોંધવામાં આવે તે પહેલાં કોઈપણ સમયે, મેજિસ્ટ્રેટ સમક્ષ હાજર વ્યક્તિ જણાવે છે કે તે કબૂલાત કરવા તૈયાર નથી, તો મેજિસ્ટ્રેટ પોલીસ કસ્ટડીમાં આવી વ્યક્તિની અટકાયતને અધિકૃત કરશે નહીં. (૪)આવી કોઈપણ કબૂલાત આરોપી વ્યક્તિની તપાસ નોંધવા માટે કલમ ૨૮૧માં પૂરી પાડવામાં આવેલી રીતે નોંધવામાં આવશે અને કબૂલાત કરનાર વ્યક્તિ દ્વારા સહી કરવામાં આવશે; અને મેજિસ્ટ્રેટ આવા રેકૉર્ડની નીચે નીચેની અસર માટે એક મેમોરેન્ડમ બનાવશે:— "મેં (નામ) ને સમજાવ્યું છે કે તે કબૂલાત કરવા માટે બંધાયેલો નથી અને જો તે આમ કરે છે, તો તે જે પણ કબૂલાત કરે છે તેનો ઉપયોગ તેની વિરુદ્ધ પુરાવા તરીકે થઈ શકે છે અને હું માનું છું કે આ કબૂલાત સ્વેચ્છાએ કરવામાં આવી હતી. તે મારી હાજરીમાં અને સુનાવણીમાં લેવામાં આવ્યું હતું, અને તેને બનાવનાર વ્યક્તિને વાંચવામાં આવ્યું હતું અને તેના દ્વારા સાચું હોવાનું સ્વીકારવામાં આવ્યું હતું, અને તેમાં તેના દ્વારા કરવામાં આવેલા નિવેદનનો સંપૂર્ણ અને સાચો

અહેવાલ છે. (સહી કરેલ) એ. બી. મેજિસ્ટ્રેટ ". (૫) પેટા-કલમ (૧) હેઠળ કરવામાં આવેલ કોઈપણ નિવેદન (કબૂલાત સિવાયનું) હવે પછી મેજિસ્ટ્રેટના અભિપ્રાયમાં, કેસના સંજોગો માટે સૌથી યોગ્ય પુરાવા નોંધવા માટે પૂરી પાડવામાં આવેલ એવી રીતે નોંધવામાં આવશે; અને મેજિસ્ટ્રેટને તે વ્યક્તિને શપથ લેવડાવવાની સત્તા હશે જેનું નિવેદન આ રીતે નોંધવામાં આવ્યું છે. (૬) આ કલમ હેઠળ કબૂલાત અથવા નિવેદન નોંધાવતા મેજિસ્ટ્રેટ તેને મેજિસ્ટ્રેટને મોકલશે, જેમના દ્વારા કેસની તપાસ અથવા સુનાવણી થવાની છે. " .

૧૦. દેખીતી રીતે, ફરિયાદી પક્ષ એ બતાવવામાં નિષ્ફળ ગયો કે આરોપીને જાણ કરવામાં આવી હતી કે તે આવું કોઈ નિવેદન આપવા માટે બંધાયેલો નથી અને જો તેના દ્વારા આવું કોઈ નિવેદન આપવામાં આવે, તો તેનો ઉપયોગ તેની સામે પુરાવા તરીકે કરવામાં આવશે. આમ, કોર્ટ યોગ્ય રીતે એવા નિષ્કર્ષ પર આવે છે કે આરોપી નંબર ૧ દ્વારા કરવામાં આવેલા આવા નિવેદનના આધારે આરોપી નંબર ૩ ને દોષિત ઠેરવી શકાતો નથી. તે ઉપરાંત, વિરોધાભાસના મુદ્દાઓ પણ છે. આ બાબતની ઉપરની દ્રષ્ટિએ, આ અદાલતે નામદાર સર્વોચ્ચ અદાલતના તાજેતરના નિર્ણયોના આધારસ્તંભ પરથી આ બાબતની તપાસ કરવી પડશે.

૧૧. ટ્રાયલ કોર્ટ દ્વારા નિર્દોષ જાહેર કરવાના આદેશ સામે આ અદાલત દ્વારા કરવામાં આવેલી અપીલની સુનાવણીનું સંચાલન અને નિયમન કરનારા સિદ્ધાંતો, સર્વોચ્ચ અદાલત દ્વારા નિર્ણયોની શ્રેણીમાં ખૂબ જ સંક્ષિપ્તમાં સમજાવવામાં આવ્યા છે. "મુરાલિધર @GIDDA AND ANDR" ના કેસમાં

તાજેતરના નિર્ણયમાં. વિ. સ્ટેટ ઓફ કર્ણાટક ", એ. આઈ. આર. ૨૦૧૪ એસ. સી. ૨૨૦૦, સર્વોચ્ચ અદાલતે નિર્દોષ જાહેર કરવાના આદેશ સામે અપીલમાં વડી અદાલતની સત્તાઓ નિર્ધારિત કરી છે. ઉપરોક્ત નિર્ણયના પેરા ૧૨ માં, સર્વોચ્ચ અદાલતે નીચે મુજબ અવલોકન કર્યું છે;

“૧૨. નિર્દોષ જાહેર કરવાની વિરુદ્ધની અપીલોનો સામનો કરતી વખતે, અપીલ અદાલતે નીચેની બાબતોને ધ્યાનમાં રાખવી જોઈએ: (i) આરોપી વ્યક્તિની તરફેણમાં નિર્દોષતાની ધારણા છે અને ટ્રાયલ કોર્ટ દ્વારા તેની તરફેણમાં નિર્દોષ જાહેર કરવાના આદેશ દ્વારા આવી ધારણાને મજબૂત બનાવવામાં આવે છે, (ii) જ્યારે આરોપી વ્યક્તિ નિર્દોષ જાહેર કરવાની વિરુદ્ધ અપીલની યોગ્યતા સાથે વ્યવહાર કરે છે ત્યારે તે વાજબી શંકાના લાભ માટે હકદાર છે, (iii) જોકે, નિર્દોષ જાહેર કરવાની વિરુદ્ધ અપીલને ધ્યાનમાં લેવાની અપીલ કોર્ટની સત્તા ટ્રાયલ કોર્ટ દ્વારા નોંધાયેલા તથ્યોના નિષ્કર્ષને ખલેલ પહોંચાડતા દોષિત ઠેરવવા સામેની અપીલમાં તેની સત્તાઓ જેટલી વ્યાપક છે. એવું એટલા માટે છે કારણ કે ટ્રાયલ કોર્ટને સાક્ષીઓના વર્તનને જોવાનો ફાયદો હતો. જો ટ્રાયલ કોર્ટ કેસની હકીકતોને વાજબી રીતે જુએ છે, તો અપીલ કોર્ટ દ્વારા નિર્દોષ જાહેર કરવાના ચુકાદામાં દખલગીરી વાજબી નથી. જ્યાં સુધી ટ્રાયલ કોર્ટ દ્વારા લેવામાં આવેલા તારણો સ્પષ્ટ રીતે ખોટા હોય અથવા કાયદાના ખોટા દ્રષ્ટિકોણ પર આધારિત ન હોય અથવા જો આવા તારણોને ઊભા રહેવાની મંજૂરી આપવામાં આવે, તો તે ગંભીર અન્યાયમાં પરિણમી શકે છે, આવા તારણોમાં દખલ કરવામાં અપીલ અદાલતની અનિચ્છા સંપૂર્ણપણે ન્યાયી છે, અને (iv) માત્ર એટલા માટે કે પુરાવાઓની પુનઃ મુલવણી અને પુનઃમૂલ્યાંકન પર અપીલ અદાલત અલગ દ્રષ્ટિકોણ અપનાવવા તરફ વલણ ધરાવે છે, જો અદાલત દ્વારા લેવામાં આવેલ દ્રષ્ટિકોણ સંભવિત દ્રષ્ટિકોણ હોય તો નિર્દોષતાના ચુકાદામાં દખલગીરી વાજબી નથી. પુરાવાના સમાન સંતુલિત મંતવ્યો ટ્રાયલ કોર્ટના ચુકાદામાં અપીલીય અદાલત દ્વારા દખલગીરીમાં પરિણમતા ન હોવા જોઈએ. ”.

૧૨. "શિવશરણપ્પા એન્ડ ઓઆરએસ" માં નામદાર સર્વોચ્ચ અદાલત. વિ. કર્ણાટક રાજ્ય ", જે. ટી. ૨૦૧૩ (૭) એસ. સી. ૬૬ એ નીચે મુજબ ધાર્યું છે;

“તે અપીલ અદાલતને સમગ્ર પુરાવાની ફરીથી મુલવણી કરવાની સત્તા છે, જોકે, કેટલાક અન્ય સિદ્ધાંતોનું પણ પાલન કરવું પડશે અને તે ધ્યાનમાં રાખવું પડશે કે નિર્દોષતાની બેવડી ધારણામાં નિર્દોષતા પરિણમે છે. ”.

૧૩. તેથી, અહીં ઉપર જણાવેલા કારણો અને ઉપરોક્ત નિર્ણયો આ અદાલતને ટ્રાયલ કોર્ટ દ્વારા લેવામાં આવેલા દૃષ્ટિકોણથી અલગ દ્રષ્ટિકોણ લેવાની મંજૂરી આપશે નહીં. આ કેસમાં તે શંકાની બહાર સાબિત થતું નથી કે મૂળ આરોપી-પ્રતિવાદીએ, અહીં, તેની સામે કથિત ગુનો કર્યો હતો. તેથી, હાલની અરજી ફગાવી દેવાને પાત્ર છે.

૧૪. આ અપીલ નિષ્ફળ જાય છે અને રદ કરવામાં આવે છે. ટ્રાયલ કોર્ટનો નિર્ણય અને હુકમ, તારીખ : ૨૯.૦૫.૧૯૯૩, કાયમ રહે છે. જામીન પર રહેલા આરોપીઓના જામીન ખત, જો કોઈ હોય તો, રદ કરવામાં આવે છે. કેસનો રેકૉર્ડ અને કાર્યવાહી તાત્કાલિક સંબંધિત ટ્રાયલ કોર્ટને પરત મોકલી આપવી.

(કે. જે. ઠાકર, ન્યાયમૂર્તી)

ઉમેશ

This judgment has been translated using AI Tool – SUVAS.

=====

અસ્વીકરણ: સ્થાનિક ભાષામાં અનુવાદિત આ ચુકાદા/હુકમનો હેતુ પક્ષકારોને તેમની ભાષામાં જાણકારી ઉપલબ્ધ કરાવવા માત્રનો છે અને તેનો અન્યથા ઉપયોગ થઈ શકશે નહિ. અન્ય તમામ વ્યવહારિક તેમજ સરકારી ઉદ્દેશો માટે મૂળ અંગ્રેજી ચુકાદો/હુકમ જ પ્રમાણિત અને માન્ય રહેશે.

DISCLAIMER: The translated judgement in vernacular language is meant for the restricted use of the litigant to understand it in his/her language and may not be used for any other purpose. For all practical and official purposes, the English version of the judgement shall be authentic and shall hold the field for the purpose of execution and implementation.